

UDK 929 Oblak-Čarni M.

Sedemdeset let Marije Oblak-Čarni

PETER RIBNIKAR

arhivski svetnik v pokoju, Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska 1, SI-1127 Ljubljana

Na zadnji jesenski dan dne 20. decembra 1932 se je v Krmelju na Dolenjskem rodila Marija Oblak. Šolala se je v Mokronogu, Novem mestu in v Ljubljani. Maturirala je leta 1951 na bežigrasjski gimnaziji v Ljubljani. Po maturi je študirala zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani in 3. oktobra 1957 diplomirala. Dne 11. novembra se je zaposlila kot arhivistka pripravnica v arhivskem oddelku Muzeja narodne osvoboditve v Ljubljani. Maja 1960 je opravila arhivski strokovni izpit, junija 1973 specialistični izpit za naziv arhivist specialist, maja 1974 se je njen naziv spremenil/preimenoval v naziv višji arhivist, decembra 1978 pa je na podlagi opravljenega dela pridobila naziv arhivski svetnik.

Z nastopom službe v arhivskem oddelku Muzeja narodne osvoboditve je vstopila v krog maloštevilnih arhivskih delavcev v Sloveniji, v poklic, ki je bil slovenski javnosti skoraj neznan. Arhivski oddelki Muzeja narodne osvoboditve je bil številčno majhen kolektiv. Za delo v arhivih takrat ni bilo na razpolago primernih učbenikov, niti navodil ali drugih priročnikov. Arhivisti so si morali sami izdelati metodologijo za strokovno obdelavo arhivskega gradiva, ki jim je bilo zaupano. Še v največjo pomoč pri delu jim je bil izobraževalni program Arhivskega društva Slovenije, ki je s predavanji in razgovori na srečanjih maloštevilnim arhivistom omogočilo izmenjavo delovnih izkušenj. Po reorganizaciji Muzeja narodne osvoboditve leta 1959 je arhiv prešel v sestav Inštituta za zgodovino delavskega gibanja. V arhivu je Marija Oblak-Čarni opravljala vse strokovne naloge, od zbiranja arhivskega gradiva, ugotavljanja provenienc, urejanja in popisovanja arhivskega gradiva, do izdelave pripomočkov za uporabo; sodelovala je pri arhivskih razstavah, pri izboru dokumentov za objavo, pri objavi dokumentov v Zborniku dokumentov o ljudski revoluciji in pri objavah kronologije dogodkov NOB v Ljubljani. Njeno ožje delovno področje je bila strokovna obdelava arhivskega gradiva iz obdobja NOB. O svojem delu je objavila več poročil, člankov in razprav. Uveljavila se je kot ena pomembnejših poznavalk arhivskega gradiva NOB.

Ob vstopu v službo je postala članica Arhivskega društva Slovenije. Pokazala je izjemno privrženost arhivom in delu v arhivu. Že leta 1959 je bila kooptirana v društveni odbor, leta 1968 je bila izvoljena za predsednico Arhivskega društva Slovenije, funkcijo predsednice društva

pa je nato opravljala do leta 1976.

Arhivsko društvo Slovenije je v obdobju njenega predsedovanja izvedlo več pomembnih akcij. S sekcijo za narodno in občo zgodovino SAZU je organiziralo posvetovanja o objavljanju virov za zgodovino Slovencev. Sklepe teh posvetovanj je objavilo v publikaciji Program edicij virov za slovensko zgodovino (1972). Na tej podlagi je po dogovoru s SAZU oblikovalo edicijo Viri za slovensko zgodovino, kar je potrdilo tudi sedmo zborovanje slovenskih arhivarjev v Slovenj Gradcu septembra 1974, Marija Oblak-Čarni pa je bila odgovorna urednica Virov do leta 1995. Zaradi birokratskih zapletov je prva številka Virov izšla šele leta 1980.

Ob petdeseti obletnici podpisa neizpolnjenega Arhivskega sporazuma, sklenjenega med Jugoslavijo in Avstrijo leta 1923, je društvo sklicalo sestanek zgodovinarjev – poznavalcev tega vprašanja ter predstavnikov arhivov in novinarjev. Na temelju tega sestanka je pripravilo Odprto pismo o neizpolnjenem sporazumu, ki ga je podprla tudi vsa jugoslovanska strokovna javnost. Pismo, natisnjeno v štirih svetovnih jezikih, je bilo poslano generalnemu sekretarju OZN, Mednarodnemu arhivskemu svetu v Parizu, avstrijskemu veleposlaniku v Beogradu, Zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu, časopisnim hišam v Sloveniji in Celovcu ter številnim strokovnim, političnim in javnim delavcem doma in po svetu. Odprto pismo je imelo velik odmev in lahko sklepamo, da je pripomoglo tudi k sporočilu Republike Avstrije leta 1975, da je pripravljena k nadaljevanju leta 1960 prekinjenih arhivskih pogajanj.

V obdobju jubilejantkinega predsedovanja je društvo izdalo več publikacij: leta 1970 knjižico Arhivi v Sloveniji, besedilo sta pripravila dr. Sergij Vilfan in Jože Žontar; za delavce v arhivih tri učbenike: Arhivska tehnika (1972), Arhivistika (1973) ter Zgodovina arhivistike in arhivske službe (1976). Na arhivskem posvetovanju v Slovenj Gradcu leta 1974 je bil sprejet sklep za ustanovitev in izdajo slovenske arhivske strokovne revije ARHIVI. Prva številka je bila pripravljena za natis leta 1975, a je po krivdi lektorice izšla šele leta 1978. O delovanju Arhivskega društva Slovenije je Marija Oblak-Čarni objavila članek Dvajset let Arhivskega društva Slovenije (1978) in publikacijo Arhivsko društvo Slovenije – 40 let (1995).

Zborovanje Arhivskega društva v Novi Gorici leta 1972. Na fotografiji predsednica Arhivskega društva Slovenije Marija Oblak-Čarni in podpredsednika dr. Vasilij Melik in dr. Tone Zorn. Arhiv Republike Slovenije, Fototeka

Na občnem zboru Arhivskega društva Slovenije leta 1976 je dala pobudo za praznovanje dneva arhivov. Tedaj je bil sprejet sklep, da slovenski arhivi vsako leto 20. oktobra praznujejo dan arhivov.

Marija Oblak-Čarni je leta 1983 Arhivskemu društvu Slovenije predlagala, da najpomembnejše člane slovenske delegacije na pogajanjih za izvedbo Arhivskega sporazuma iz leta 1923 imenuje za svoje častne člane. Arhivsko društvo Slovenije je jubilej ob 40-letnici svojega delovanja podelilo posebno priznanje.

Aktivno je sodelovala tudi v Zvezi društev arhivskih delavcev Jugoslavije. V letih 1965-1969 je bila članica uredniškega odbora Arhivista, glasila Zveze društev arhivskih delavcev Jugoslavije. V letih 1968-1976 je bila kot predsednica Arhivskega društva Slovenije članica odbora Zveze društev arhivskih delavcev Jugoslavije, zatem pa članica različnih strokovnih komisij omenjene zveze. Leta 1978 je Zveza društev arhivskih društev delavcev Jugoslavije Arhivskemu društvu Slovenije na kongresu v Dubrovniku podelila posebno priznanje, k tem je veliko pripomogla tudi Marija Oblak-Čarni.

Na predlog delovnega kolektiva Arhiva Slovenije je Skupščina SR Slovenije leta 1974 izvolila Marijo Oblak-Čarni za direktorico Arhiva Slovenije. To mesto je zasedala do leta 1984, v letih od 1984-1988 je bila republiška svetovalka,

dodeljena Arhivu Slovenije, in namestnica direktorice Eme Umek, v letih 1988-1993 pa je bila znova direktorica Arhiva Republike Slovenije. Z izvolitvijo za direktorico Arhiva Slovenije je postala republiška funkcionarka, članica Republiškega komiteja za kulturo, članica Sveta za tradicije pri Republiški konferenci SZDL in Odbora za spomeniško varstvo.

Ob njenem prihodu v Arhiv Slovenije se je kot višja arhivistka morala soočiti z novim položajem in povsem novimi problemi. Posvetiti se je morala upravno-organizacijskim nalogam v arhivu. Ena izmed najpomembnejših nalog je bila izvedba prostorske sanacije Arhiva Slovenije, nabava tehnične opreme za namestitev arhivskega gradiva in kadrovska okrepitev v arhivu. Ob pomoči delovnega kolektiva je poleg dolgoročnega delovnega načrta pripravila program obnove stavbnega kompleksa Arhiva Slovenije; ta je bila večidel končana do leta 1981. Leta 1980 je bilo urejeno vprašanje ureditve konservatorsko-restavratorskega laboratorija, ki je bil preseljen iz Muzeja ljudske revolucije, nato pa je bila opravljena še obnova grajskega kompleksa Lisičje pri Škofljici, kamor naj bi po prvotnem načrtu namestili slovenski filmski arhiv. Po vnovični izvolitvi za direktorico Arhiva Republike Slovenije leta 1988 si je prizadevala za dodelitev ene stavbe nekdanje vojašnice ob Roški cesti. V njej naj bi uredili arhivska skladišča za name-

stitev arhivskega gradiva najnovejšega obdobja, zlasti gradiva Zgodovinskega arhiva CK ZKS, arhivskega oddelka Inštituta za novejšo zgodovino in Ministrstva za notranje zadeve, ki so bili priključeni Arhivu Republike Slovenije.

Jubilantka je veliko pozornost posvetila arhivskim kadrom in njihovem izobraževanju. Pri tem ni zanemarila reševanja kadrovskih problemov v drugih arhivih v Sloveniji. Prepričana je bila, da le dobro usposobljeni kadri zagotavljajo uspešen razvoj in delovanje arhivske službe v Sloveniji. Uspešno je izvedla program opravljanja strokovnih izpitov za delavce v arhivih. Bila je predsednica izpitne komisije in izpraševalka za predmet Vloga in naloge arhivov kot strokovnih organizacij na področju kulture. Arhivistom pripravnikom je omogočila organiziranje tečajev za pripravnike, pripravnikom iz drugih arhivov Slovenije pa je tudi omogočila prakso v Arhivu Slovenije. Zavzemala se je za uvedbo študija arhivistike pri oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani. Pripravljen je bil študijski program, študij arhivistike je bil uveden leta 1978, katedra za arhivistiko pa je bila ustanovljena leta 1982 na istem oddelku.

O kadrovskih problemih v slovenskih arhivih je Marija Oblak-Čarni poročala na zasedanjih Skupščine SR Slovenije v letih 1973-1978. Za seznanjanje z arhivsko službo v arhivih v domovini in tujini je za delavce arhivov organizirala uspešne strokovne ekskurzije. Prizadevala si je, da je več arhivistov v okviru mednarodne kulturno-prosvetne izmenjave obiskalo pomembne arhive v tujini, tam so se seznanjali s tujo arhivsko prakso ter evidentirali arhivsko gradivo, pomembno za zgodovino Slovencev. Podpirala je računalniško opismenjevanje delavcev arhiva in jim tako omogočila obisk računalniških tečajev, ki jih je organiziral Republiški sekretariat za občo upravo in proračun, ter poskrbela za nakup računalniške opreme. Omogočila je izdelavo arhivskega računalniškega programa Armida, ki so ga v letih 1989-1991 osvojili tudi drugi arhivi v Sloveniji.

Pomemben del arhivskega dela je posvetila popularizaciji arhivske službe, kulturno-prosvetni dejavnosti ter založniški dejavnosti Arhiva Slovenije. Ta njena skrb se je odražala v organiziranju dobro pripravljenih in dobro obiskanih arhivskih razstav, v predstavitev arhivskega gradiva šolski mladini, študentom in širši javnosti, organiziranju zgodovinskih krožkov na srednjih šolah s pobudo za raziskovalno delo na arhivskem gradivu in s predavanji. Ob arhivskih razstavah so izšli katalogi razstavljenih dokumentov. Več tematskih arhivskih raziskav je bilo postavljenih v raznih krajih širom Slovenije ter v Beogradu in Prištini. Arhiv Slovenije je organiziral tudi gostovanje arhivskih razstav iz Beograda in Prištine. Pri popularizaciji arhivske službe Arhiva Slovenije sta s svojimi oddajami

sodelovala tudi Radio Slovenija in TV Slovenija. Pomemben delež pri popularizaciji Arhiva Slovenije so prispevale publikacije arhiva. Pod vodstvom Marije Oblak-Čarni je Arhiv Slovenije začel izmenjavati svoje publikacije s publikacijami arhivov v Jugoslaviji in z arhivi v tujini.

Jubilantka se je zelo posvečala tudi razvoju filmskega oddelka v Arhivu Slovenije in ta se je razvil v samostojno enoto. Poskrbela je za finančna sredstva za ureditev in tehnično opremo arhivskih skladišč in za kadrovske okrepitve filmskega oddelka. Pod njenim vodstvom so bili urejeni odnosi s podjetji za proizvodnjo filmov, predvsem z Viba-filmom – z njim je bilo rešeno vprašanje kopiranja filmov slovenske filmske proizvodnje, izročanje filmov v slovenski filmski arhiv pa je potekalo tekoče. Urejeni sta bili tudi razmerje med Arhivom Slovenije in filmskim muzejem ter vprašanje včlanitve slovenskega filmskega arhiva v Mednarodno organizacijo filmskih arhivov (FIAF). Zasluga jubilatke je, da je bil slovenski filmski arhiv že leta 1993 kot prvi v Sloveniji sprejet v FIAF. Z njenim sodelovanjem se je rešil pravni status slovenskega filmskega arhiva, prav tako pa se je uredilo vprašanje avtorskih pravic z avtorji filmskega arhivskega gradiva. Tik pred razpadom Jugoslavije so po njeni zaslugi leta 1991 v Ljubljano pripeljali slovenski filmski fond, ki ga je hranila Jugoslovanska kinoteka v Beogradu.

Marija Oblak-Čarni je dala pobudo za zbiranje arhivskega gradiva pomembnih občanov. V osemdesetih letih in nato spet ob političnih spremembah v letih 1990-1991 se je s posebnim pismom obrnila na vodilne slovenske politike, kulturne in javne delavce s povabilom, da izroče svoje zasebne arhivske fonde v arhiv. Odziv na povabilo je bil zelo ugoden. Arhiv Republike Slovenije je s tem obogatil svoj arhivski fond z zelo dragocenim arhivskim gradivom polpretekle dobe. Med drugimi je Arhiv Republike Slovenije prevzel gradivo Edvarda Kardelja, Jožeta in Marije Vilfan, Vide Tomšič, Sergeja Kraigherja, Bojana Štiha in drugih.

Veliko pomembnih nalog je opravila tudi v Skupnosti arhivov Slovenije, ki je bila pristojna za poenotenje strokovnega dela v slovenskih arhivih, za mednarodno kulturno-prosvetno izmenjavo, izobraževanje strokovnih kadrov, financiranje zgodovinskih in pokrajinskih arhivov ter pripravo zakonodaje. Osebnostno se je zavzemala za izgradnjo arhivskih prostorov za Pokrajinske arhive v Kopru in Novi Gorici ter Zgodovinskega arhiva v Celju. Po razpustu Skupnosti arhivov Slovenije je vodila Koordinacijski odbor, v katerem so predstavniki arhivov reševali skupne strokovne probleme in med drugim usklajevali sezone ustvarjalcev arhivskega gradiva, za katere so bili pristojni posamezni arhivi. Leta 1985 je Arhiv Slovenije začel izdajati informativni bilten Obvestila. Marija Oblak-Čarni je bila do leta

1988 glavna urednica, nato pa do leta 1993 odgovorna urednica. Z Obvestili je bila arhivska javnost obveščena o pomembnih dogajanjih v arhivski službi v Sloveniji.

Marija Oblak-Čarni je opravila tudi veliko odgovornega dela pri vračanju arhivskega gradiva po mednarodnih pogodbah. Kot direktorica Arhiva Slovenije je bila imenovana v državno delegacijo v mešani jugoslovansko-avstrijski komisiji za pogajanja o vračanju arhivskega gradiva iz Avstrije po Arhivskem sporazumu iz leta 1923. Pogajanja z Republiko Avstrijo so potekala v letih 1975-1990. V tem času je bilo opravljeno enajst primopredaj arhivskega gradiva. Ob razpadanju Jugoslavije so bila pogajanja pretrgana, med nerešenimi vprašanji je ostalo najpomembnejše vprašanje vrnitve arhivskega gradiva iz Štajerskega deželnega arhiva v Gradcu.

Kot direktorica Arhiva Slovenije je bila tudi članica jugoslovanske delegacije za pogajanja o vračanju arhivskega gradiva iz Italije po Osimskih sporazumih. S sodelovanjem slovenskih arhivistov je delala pri pripravi seznama jugoslovanskih zahtev. Mešana jugoslovansko-italijanska komisija se je neuspešno sestala v letih 1978, 1979 in 1981. Italijanska stran je jugoslovanske zahteve zavračala, strokovnjakom ni dovolila vpogleda v gradivo v italijanskih ustanovah, niti ni bilo sestanka ekspertov, da bi preučili jugoslovanske zahteve. Vprašanje vrnitve arhivskega gradiva po Osimskih sporazumih je ostalo še naprej odprto.

Leta 1992 je slovenska vlada imenovala Ma-

rijo Oblak-Čarni v članstvo delovne skupine za nasledstvo po razpadli Jugoslaviji, in sicer kot strokovnjakinjo za arhive. Na podlagi pogajalskih izkušenj z Avstrijo in Italijo je za pogajanja glede arhivov pripravila izhodišča za slovenske zahteve, ki so temeljila na določitih Dunajske konvencije o sukcesiji državnega premoženja, arhivov in dolgov iz leta 1983 (31. člen), na strokovnih načelih in priporočilih Mednarodnega arhivskega sveta, rezultatih razprav 17. okrogle mize arhivov iz leta 1977 in na določitih 19. in 20. zasedanja generalne skupščine UNESCO. Pripravila je sezname gradiva, ki po provenienci pripada Sloveniji in je bilo odnešeno v zvezne jugoslovanske ustanove. V sodelovanju s slovenskimi ministrstvi in drugimi prizadetimi ustanovami je pripravila sezname gradiva, ki ga naša država potrebuje za upravno poslovanje v Sloveniji. Pogajanja o nasledstvu po razpadli Jugoslaviji so potekala od leta 1992 do leta 2001. Sporazum o nasledstvu je bil podpisan 29. junija 2001 na Dunaju, Državni zbor Republike Slovenije pa ga je ratificiral 12. julija 2002. V sporazumu so upoštewane zahteve Republike Slovenije; Ministrstvo za zunanje zadeve pa je Mariji Oblak-Čarni, ob desetletnici slovenske države 25. junija 2001, podelilo posebno priznanje.

V letih 1984-1988 je bila Marija Oblak-Čarni republiška svetovalka v Arhivu Slovenije. Bila je članica jugoslovanske komisije za raziskave v vatikanskih arhivih. Za komisijo je pripravila slovenski program za raziskovanje v vatikanskih arhivih. V letih 1985-1988 je bila izvoljena za

*Marija Oblak-Čarni prejema državno odlikovanje red dela z zlatim vencem leta 1978
Arhiv Republike Slovenije, Fototeka*

Dunaj 25. 5. 2001. Slovenska pogajalska skupina na Dunaju po paraširanju sporazuma o nasledstvenih vprašanjih po nekdanji SFRJ (Andrej Rant, Tina Kokalj, Blanka Primec, dr. Miran Mejak, dr. Borut Bohte, dr. Mirjam Škrk, Marija Oblak-Čarni). Arhiv Republike Slovenije, Fototeka

predsednico Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Nadalje je bila članica sveta Muzeja ljudske revolucije, članica sveta Zgodovinskega arhiva v Ljubljani, članica sveta VIBA-filma in sveta Filozofske fakultete v Ljubljani. V letih 1973-1974 je bila izvoljena kot delegatka v Skupščino SR Slovenije. Za svoje delovne uspehe je že leta 1978 prejela državno odlikovanje red dela z zlatim vencem. Z dolgoletnim uspešnim vodenjem arhiva je pomembno pripomogla k podelitvi državnega odlikovanja reda zaslug za narod z zlato zvezdo, ki ga je prejel Arhiv Slovenije leta 1987.

Arhiv Slovenije je pod njenim vodstvom navezal delovne stike s številnimi arhivi v tujini. Arhiv Slovenije so obiskale arhivske delegacije iz nekdanjih jugoslovanskih republik in tujine, med njimi delegacija iz Kitajske, Italije, Rusije, Češke in Nemčije. Arhiv je obiskal tudi predsednik Nemškega zveznega arhiva v Koblenzu, gospod dr. Kahlenberg. V okviru mednarodne kulturno-prosvetne izmenjave je Marija Oblak-Čarni obiskala arhive v Moskvi, Minsku in v Pragi, z organiziranjem strokovnih ekskurzij pa več pomembnejših arhivov v Nemčiji, Italiji, Avstriji, Angliji, Španiji, na Poljskem, Češkem, Slovaškem in Madžarskem. Udeležila se je svetovnega arhivskega kongresa v Londonu in Bonnu, v Ljubljani je organizirala pripravljalni sestanek za prireditev Okrogle mize Mednarodnega arhivskega sveta v Nairobiu, leta 1994

se je udeležila mednarodne konference okrogle mize v Solunu. S skupino slovenskih zgodovinarjev je leta 1997 v Moskvi obiskala Center za hrambo zgodovinskih in dokumentarnih zbirk ter ruski državni vojni arhiv in tam evidentirala vire za slovensko zgodovino.

Po upokojitvi 1. oktobra 1992 je Marija Oblak-Čarni še naprej sodelovala z Arhivom Republike Slovenije in Arhivskim društvom Slovenije. Sodelovala je kot strokovnjakinja v pogajanjih o nasledstvu nekdanje SFRJ, o pogajanjih je poročala vodstvu Arhiva Republike Slovenije in Arhivskemu društvu Slovenije. Sodelovala je na arhivskih zborovanjih. Referate in poročila je objavljala v Arhivih in Obvestilih. Ob štirideseti obletnici ustanovitve Arhivskega društva je pripravila publikacijo Arhivsko društvo Slovenije – 40 let – ter leta 1995 uredila društveni arhiv za obdobje 1954-1985, ki obsega triintrideset tehničnih enot.

Razbremenjena službenih obveznosti se je po upokojitvi včlanila v Muzejsko društvo na Vrhniki, njenem domačem kraju, kjer je preživela obdobje svojega odrasčanja. Leta 1999 je bila izvoljena za predsednico društva, leta 2001 je prevzela uredništvo publikacije Vrhniki razgledi.

Muzejsko društvo na Vrhniki deluje predvsem na področju domoznanstva in kulturne dediščine. Društvo zbira gradivo in pričevanja o pomembnejših občanah, zgodovinskih dogajanjih in

pomembnejših objektih. Društvo je odkrilo spominska obeležja slikarjema Petkovšku in Sternenu ter Ogrinu.

Marija Oblak-Čarni je svoje razprave, članke in poročila objavljala v *Prispevkih za zgodovino delavskega gibanja*, *Letopisu Muzeja narodne osvoboditve*, *Zgodovinskemu časopisu*, *Arhivistu*, *Arhivih*, *Obvestilih Arhiva Republike Slovenije*, *Enciklopediji Slovenije*, spominskih zbornikih ter v časopisih *Delo*, *Naši Razgledi*, *Razgledi*, *Našem tedniku* in *Slovenskem vestniku*; v zadnjem času pa tudi mesečniku *Naš časopis*, ki izhaja na Vrhniki. Članke biografske vsebine je objavljala v *Enciklopediji Jugoslavije* in v *Arhivih*. Pri objavi knjig *Dokumenti ljudske revolucije* (knjige 1-4) je bila sodelavka, pri knjigah 5-8 pa je soavtorica.

Jubilantka je priznana arhivska strokovnjakinja. Svoje delo v arhivih in v arhivskem društvu je opravljala z veliko vnemo, dosledno in strokovno. Poslušala je mnenja drugih in predloge svojih sodelavcev. Rada je sprejemala nove pobude in jih tudi podpirala. Zmeraj je bila pripravljena na polemične razprave o arhivskih problemih, če so koristile arhivski službi in arhivistiki. Poudarjala je, da je pri arhivskem strokovnem delu potrebna enotnost, posebej še v Sloveniji, kjer je arhivska služba maloštevilna. Samo enotnost je po njenem zagotavljala uspešno delovanje arhivske stroke. Ob poskusu ustvarjanja neenotnosti v arhivski službi v Sloveniji, ki ji je botroval preambiciozni direktor Pokrajinskega arhiva v Mariboru, Marija Oblak-

Čarni ni ostala ravnodušna. Njegova namera po razcepitvi arhivske službe v Sloveniji se je odražala v ustanovitvi ločenega arhivskega društva v Mariboru, v organiziranju ločenih arhivskih posvetovanj v Radencih, sklicevanju direktorjev arhivov na Stajerskem, izdajanju novih arhivskih glasil *Arhivi*, *Sodobni arhivi*, *Slovenski arhivski časopis*, v vmešavanju in spreminjanju programa mednarodne kulturno-prosvetne izmenjave in v delu skupine slovenskih strokovnjakov za vračanje arhivskega gradiva iz Avstrije ter končno v ustanovitvi Mednarodnega inštituta arhivskih znanosti s časopisom *Atlanti*. Velika večina arhivskih delavcev in slovenskih arhivov je ravnanje direktorja mariborskega arhiva zavračala, nekaj podpore pa je prejemal od nekaterih posameznikov v republiški upravi. Preambicioznemu direktorju njegove namere niso uspeli tudi zaradi preudarnega ravnanja Marije Oblak-Čarni, vseeno pa so negativne posledice njegovega ravnanja v arhivski stroki zaznavne še danes.

Ob praznovanju sedemdesetletnice Marije Oblak-Čarni ji želimo še dolgo in plodno delovanje na področju arhivske stroke, ki ji je posvetila ves čas svojega službovanja. Uresničijo naj se ji želje, da se uspešno dokončajo vsa začeta in nedokončana dela, kot so vračanje arhivskega gradiva po mednarodnih sporazumih, ureditev arhivskih prostorov na Roški cesti, in da se ji izpolnijo načrti delovanja Muzejskega društva na Vrhniki; njej osebno pa veliko zdravja in zadovoljstva v krogu njenih najbližjih.